

Dr. Costovo življenje, zadnji dnevi in pogreb njegov.

Kakor strela z jasnega neba je udaril ta glas med nas, da je umrl mož, ki ga domovina naša šteje med najljubše sinove svoje.

Dalje časa bolehen, pa vendar brez pretrganja delavnosti svoje, se je po nasvetu svojega zdravnika podal prve dni meseca januarja na daljno pot na Česko, Draždane, Lipsko in Dunaj, odpočit se preteznega delovanja, in zdravja iskat v razvedrilu duha svojega, al — črv mnogostranske bolezni vjedel se je že pregloboko v osrčje njegovo; vrnivši se domu 22. dne u. m. vlegel se je prec, da ni več vstal. Rak v želodcu, bolezen jeter in srca s posledki hudih teh bolezni, končali so mlado življenje; — ne še 43. let starega pokriva ga gomila!

Mrtvaška dva lista na čelu današnjega lista kažeta, na koliko strani je delal in žrtvoval naš Costa svoje moči blagru domovine. Delal — pravimo — a ne samo le odlično svoje ime je posojeval tam, kjer je bil vpisan za pomočnika, kakor je to pogostoma navada. Costa je bil mož železne delavnosti, ves v službi na korist in slavo domovine svoje. In prav to je, kar odlikuje ranjega in ga stavi v prvo vrsto rodoljubov naših. Da mu tako mnogostranska delavnost je bila mogoča, v to mu je pripomogla ženialnost njegovega duha, s katero ga je obdaroval Oče nebeški. Po neumorni marljivosti svoji si je poleg izvrstnih odvetniških znanosti prisvojil vsestranskih družih vednosti toliko, da je zmožen bil, odlično delati na različnem polji, bodi-si političnem, bodi-si narodnem, bodi-si znanstvenem itd. Koliko se je dr. Costa boril v zbornici deželnega zbora od leta 1865 za pravice naroda našega, za prid šolstva in omiko ljudstva, za materialne koristi dežele, za vero naših očetov, za otetbo Avstrije iz pogubnega centralizma itd. itd., to slavno pričajo zapisniki deželnega našega zbora, pa tudi zbora državnega in zapisniki družih skupščin. V vsakem predmetu je vedel pravo zadeti, pa ni si izbiral predmetov le za galerije voljo. In vso to delavnost prešinjevala je nesebičnost, kakoršna je redka dandanes na svetu. Kjer koli je bilo narodnim društvom in drugim domačim napravam denarne pomoči treba, povsod smo našli dr. Costo radodarnega; žrtvoval je, kolikor je le mogel, tudi v tem oziru domovini.

Da je bil dr. Costa zaradi tolike duševne zmožnosti, zaradi tolike navdušenosti za svetinje narodove, zaradi tolike veljave hud trn v peti tujcem, je znano vsacemu, kdor je poslednjih deset let bral časnike nemške; al da so tem protivnikom se pridružili poslednja leta tudi nekateri domačini, to je in ostane sramoten madež v zgodovini slovenski! Neprenehoma so v treh slovenskih časnikih in v umazanih Dunajskih „sonetih“ letele psovke na moža, ki je vse svoje življenje žrtvoval domovini svoji. Da pa taki napadi, ki so vsak hip skovali celó nova imena psovk za nj, morali so bitko žaliti tako izvrstnega rodoljuba in raniti mu preblago srce njegovo, kdo nam bo to tajil? Žalost duha pa tudi v krepkem telesu ne ostane brez morivnih nasledkov, to kaže nam prežalostna zgodnja smrt dr. E. Costova. Umrl je kot mučenik za narodno stvar!

Kako pa je ogromna večina naroda našega cenila ranjega, je pričal pogreb njegov.

Sprevod ranjega g. dr. E. H. Coste je bil tako velikansk, da ga Ljubljana ni še videla tacega. V soboto dne 30. januarja zjutraj že se je vse gibalo po ulicah. Raz hiše „slovenske Matice“, kjer je truplo ranjega ležalo, je vihrala velikanska črna zastava;

ravno tako raz hiše deželnega zastopa, raz redute, kjer je dvorana deželnega zbora, in raz čitalnice; pozneje so se črne zastave razvile še tudi iz družih hiš, memo katerih je šel sprevod. Mnogobrojno ljudstvo iz mesta, iz bližnjih in daljnih krajev dežele je prihitelo ranjcega kropit.

Jako ginljivo je bilo videti, koliko dragocenih frišnih vencev se je položilo na mrtvaški oder. Ti prekrasni venci so večidel imeli dragocene široke in dolge trakove iz atlasa ali svile in s primernimi napisi v zlatu ali srebru. Taki napisi so bili: 1. „Ljubljanske Slovenke narodnemu boritelju“ na belem traku v zlatu. 2. „Družba kmetijska svojemu podpredsedniku“ na črnem traku v zlatu. 3. „Matica svojemu predsedniku“ na belo-modro-rudečih trakovih v zlatu. 4. „Politično društvo Slovenija svojemu ljubljencu“ na belo-modro-rudečih trakovih v zlatu. 5. „Dramatično društvo svojemu pospešitelju dr. Etbinu Henriku Costi“ na belo-modro-rudečih trakovih v zlatu. 6. „Glasbena matica slavnemu ustanovniku dr. Etbinu Costi + 28. januarja l. 1875“ na rudečem traku v zlatu. 7. „Čitalnica Ljubljanska svojemu podpredsedniku“ na belo-modro-rudečih trakih v zlatu. 8. „Čitalnica Kranjska zvestemu sinu Slovenije“ na belo-modro-rudečih trakih v srebru. 9. „Pomočno društvo obrtnikov častnemu udu“ na rudeče mtraku v zlatu. 10. „Katoliška družba podpredsedniku“ na belo rumenih trakovih v srebru in zlatu. 11. „Marijina bratovščina preljubljenemu podpredsedniku“ na modrem traku v zlatu. 12. „Čehove v Ljubljani žijiči Slava nehynovci památce jého!“ na rudečo-belih trakih v zlatu. 13. „Društvo rokodelskih pomočnikov“ na belem traku v zlatu. 14. „Die Advocaten Saibach's ihrem Collegen“ na zeleno-belih trakovih v zlatu. 15. „Deželni uradniki velečastitemu deželnemu odborniku dr. Etbinu Henriku Costi v hvaležni spomin“ na belo-modro-rudečih trakovih v zlatu. 16. Državni in deželni poslanec grof Jožef Barbo-Waxenstein je iz Dunaja poslal krasni venec z napisom „Svojemu nepozabljivemu prijatelju“ na belo-modro-rudečih trakovih v zlatu. — Razun teh vencev bilo je še mnogo mnogo družih z dragocenimi trakovi, med katerimi eden od g. Valentina Krisperja v Ljubljani. Mnogobrojni drugi prekrasni venci so došli od prijateljev in častiteljev ranjcega, med katerimi posebno odlikoval se je velik lavorov venec, katerega je nepozabljivi boritelj gotovo zaslužil.

Ko je poldne minulo, spremenila se je Ljubljana v praznično obleko. Ljudstvo in zastopniki različnih korporacij so vedno bolj in bolj prihajali iz bližnjih in najdaljših krajev. Ob treh popoldne je tisuč in tisuč ljudi stalo pred hišo mrtvaškega odra po vsem velikem bregu. Proti 4. uri popoldne zadoni veliki zvon stolne cerkve, po njem zvonovi vseh cerkvá. Slovesno tužno doneči glasovi močno so segali vsem v srca, marsikatera solza je tekala po obrazu. Ob 4. uri so došli prečastiti duhovniki, dekan stolne cerkve gosp. Zupan jim je bil na čelu. Po blagoslovljenji mrliča z močnim glasom zapoje moški zbor Ljubljanske čitalnice tužno pesem. Potem se sprevod prične.

Red spreveda je bil tiskan, se je razdelil med ljudstvo in je bil tale: 1. Na čelu spreveda je šel Ljubljanski meščan z gorečo bakljo; 2. drug Ljubljanski meščan nosil je sveti križ, njemu na vsaki strani sta dva sokolca in dva uradnika deželnega odbora nosila vence; 3. zdaj so se prostovoljno vvrstili Ljubljanski dijak v mnogobrojnem številu; 4. vojaška godba; 5. Sokol se zastavo; 6. rokodelsko društvo se zastavo; 7. katoliško društvo se zastavo; 8. čitalnica Ljubljanska

s zastavo; 9. čitalnica Kranjska z zastavo; 10. čitalnica Kamniška z zastavo; 11. čitalnica Ipavska z zastavo; 12. čitalnica Postojnska z zastavo; 13. deputacije družih društev brez zastav med njimi čitalnica Loška, Šentviška, Bizoviška; 14. uradnik deželnega odbora z vencem deželnih uradnikov, njemu na vsaki strani sta še dva druga deželna uradnika in dva sokola vence nosila; 15. gospodičina, ki je nesla krasni venec Ljubljanskih Slovenk, njej na strani ste dve drugi gospodičini nesli krasna dva šopka; 16. deputacija črno oblečenih Ljubljanskih gospá; 17. red usmiljenih sestrá v Ljubljani; 18. preč. oo. frančiškani s svetim križem na čelu. 19. Ljubljansk meščan, ki je na blazini nosil red cesarja Franc Jožefa, papeževi red sv. Gregorja, in Meksikanski Guadelup-red, ki so, dokler je ranjki živel, kinčali prsa njegova za mnogostranske zasluge. Meščanu na strani še dva meščana, ki sta vence nosila; 20. duhovni sè stolnim dekanom; 21. truplo ranjcega nošeno od 8 županov ali njih namestnikov Ljubljanske okolice v svoji narodni obleki, na obeh stranéh je svetilo osem sokolcev in osem uradnikov deželnega odbora z bakljami; 22. žalujoči rodniki ranjcega; 23. odvetniški uradniki rajncega; 24. načelnik c. kr. deželne vlade dvorni svétnik vitez Widmann in uradniki deželne vlade, potem deželni šolski svét; 25. deželni glavar vitez dr. Kaltenegger, njega namestnik Peter Kozler, deželna odbor-nika dr. Janaz Bleiweis, Janez Murnik, namestnik pl. dr. Robert Schrey, mnogo deželnih poslancev, ki so tudi iz daljnih krajev prihiteli, in deželni uradniki; 26. odvetniška komora; 27. podmaršal pl. Pirker in deputacija častnikov; 28. stolni kapitel Ljubljanski in mnogo duhovščine iz dežele; 29. mestni odbor Ljubljanski z županom, potem župani in mnogo družih zastopnikov iz dežele, kakor župan ali njega namestnik Kranjski, Loški, Vrhnjski, Cerkljski, Litjski, Mengški, zastopniki Črnomeljkega in Novomeškega mesta; 30. glavni odbor c. kr. kmet. družbe s predsednikom bar. Wurzbachom; 31. c. kr. deželna sodnija, finančna direkcija, finančna prokuratura, potem c. k. profesorji, drugi c. k. uradi in učitelji, vodja in udje gledališča, Alojzijevisče, trgovci, meščani in mnogobrojno število žalujočih vseh stanov. Ljudi, ki so se udeležili te svečanosti, je bilo gotovo nad 12000. Sprevod se je zavolj tega le počasi zamogel pomikovati čez Šentjakovski most, po starem in velikem trgu, čez frančiškanski most, po slonovih ulicah, po dunajski cesti v cerkev svetega Krištofa. Skoraj povsod, kjer je sprevod šel, so bile štacune zaprte, črne zastave so vihrale iz hiš, žalovalo je glavno mesto, žalovala je vsa dežela.

Še enkrat se je ranjci blagoslovil v cerkvi. Ko se je truplo v grob položilo, ko so duhovniki in ljudstvo odmolili, položili so se venci vsi v grob, še enkrat je moški zbor čitalnice zapel ginjaivo, in solze, ki so med sprevedom kapale, vlile so se po obrazih nazočih.

Tako je spremljal narod nardnega moža do groba!

Gospé Korneliji Šolmajerjevi.

Razprošterl se mrak je gôsti

Čez ozvézdje, čez nebó;

Svet širôki je zagrnjen

V zavesílo pretemnó.

Vse mrtvó je, mrtvi niso

Le potoci mi solzâ,

In brezupen se jim druží

Jok potrtega srcá.

„Kde si, dragi! ki ljubezni

Bratovske uzór si bil?

Ki si rad iz róke svéje

Vse z dobrotami blažil?

Kde si ti, ki síjal v tebi
Z milo dušo um blestèč?
Ti, ki svoje si očini
Bil do zadnjih sap gorèč?

Ti si ločil se od mene,
Jaz nad grôbom tepetám;
Brat jedini, plemeniti,
Kar si bil, to jaz le znam!“ —

Tema gôsta se izgublja,
Razbegáva se oblák,
A v otožnost izpremínja
Bol se meni pretežák.

Iz višine mi namígne
Jasen, miren, bled obráz,
Šepetá: „ne plakaj, draga!
Če pred tôboj šel sem jaz.“
Lujíza Pesjakova.

Gospodarske stvari.

Postava

o tem, v katerem času naj se divjina (divja žival) ne pokončava.

Veljavna za vojvodstvo Kranjsko. *)

§. 1. Sledeča divjina se ne sme v tukaj povedanem prepovedanem času niti loviti, niti vjeti, niti ubijati.

1. Samci jeleni in damjeki od 1. novembra do 30. junija.

2. Košute jelenov in damjekov ter njihova teleta od 1. februarja do 30. septembra.

3. Srnjak od 1. februarja do 31. maja.

4. Srna, srnec in srnica od 1. januarja do 15. septembra.

5. Divji kozel od 1. februarja do 30. junija.

6. Divja koza, divji kozliček in divja kozica od 1. decembra do 15. avgusta.

7. Zajec od 16. januarja do 1. septembra.

8. Divji kraljički od 1. marca do 1. septembra.

9. Divji petelin od 1. junija do 31. marca.

10. Rušavec od 15. junija do 31. marca.

11. Divja kokoš in ruševka celo leto.

12. Fazan od 1. februarja do 31. avgusta.

13. Gozdna jerebica in snežna jerebica od 1. junija do 15. avgusta.

14. Skalni jereb (kotorna) od 1. februarja do 15. avgusta.

15. Jerebica in prepelica od 1. januarja do 15. avgusta.

16. Divji golob od 15. aprila do 15. avgusta.

17. Kljunač (sloka) od 1. aprila do 15. avgusta.

18. Velika divja rasa od 1. marca do 1. julija.

19. Divje race razen velike divje race, potem divje gosi, močvirne in povodne tice od 15. aprila do 1. julija.

Pri jelenih in košutah, srnah in divjih kozah je mlada divjina: tele ali kozlica do 1. julija tistega leta po porodu.

§. 2. Prepovedano je, kakoršno koli divjino loviti v zanjke ter tudi nje jajca pobirati in uničevati in mlado divjino iz gnjezd jemati.

Jajca nabirati zato, da se dadó valiti domačim kuram, ter tudi loviti divjo perutnino je izimkoma dopu-

*) Ker je načrt to postave bil od c. k. ministerstva v obračunavo predložen tudi drugim deželnim zborom velja mo-rebiti le z majhnimi premembami tudi za druge dežele, kjer so deželni zbori podani jim načrt kot postavo sklenili.